

DOLOČITEV ZAVAROVALNE OSNOVE ZA SAMOZAPOSELENE V KULTURI

Pojasnilo DURS, št. 4250-5007/2011-2, 23. 12. 2011

Zavezanec nam zastavlja vprašanja v zvezi z načinom izračuna zavarovalne osnove za samozaposlene v kulturi. Predvsem prosi za pojasnila v zvezi z upoštevanjem zneska prispevkov pri ugotavljanju nove zavarovalne osnove. Navaja, da imajo nekateri samozaposleni v kulturi pravico do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna (na podlagi 83. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo), pri čemer pa je možno, da morajo zaradi višine svojih dohodkov del prispevkov doplačati sami.

Pojasnjujemo v nadaljevanju.

Na podlagi prvega odstavka 15. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-1 (Uradni list RS, št. 109/2006 – UPB4 s sprem.) se kot samozaposleni zavarujejo tudi samozaposleni v kulturi, ki to dejavnost opravljajo kot svoj edini ali glavni poklic. Po drugi alineji 207. člena ZPIZ-1 samozaposleni prispevke plačujejo od zavarovalne osnove.

Skladno s prvim odstavkom 209. člena ZPIZ-1 se zavarovalna osnova za samozaposlene določi glede na doseženi dobiček zavarovanca, v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno zavarovanje ter znižanje in povečanje davčne osnove, razen razlike v obrestih, skladno z zakonom, ki ureja dohodnino.

Uvrstitev v zavarovalno osnovo se skladno z drugim odstavkom istega člena določi na podlagi zadnje odmerne odločbe o davku iz dejavnosti oziroma zadnjega obračuna davka iz dejavnosti oziroma zadnje odločbe o odmeri dohodnine in glede na podatke o povprečni oziroma minimalni plači za leto, na katero se nanaša akontacija dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, kot je to podrobneje razvidno iz naslednje tabele:

če znaša dosežena osnova za leto		znaša zavarovalna osnova najmanj
Nad	Do	
	100% MPL	100% MP
100% MPL	100 % PPL	60 % PP
100 % PPL	150 % PPL	90 % PP
150 % PPL	200 % PPL	120 % PP
200 % PPL	250 % PPL	150 % PP
250 % PPL	300 % PPL	180 % PP
300 % PPL	350 % PPL	210 % PP
350 % PPL		240 % PP

MPL – letna bruto minimalna plača (seštevek mesečnih bruto minimalnih plač v letu)

PPL – povprečna letna bruto plača po podatkih SURS

MP – bruto minimalna plača v mesecu, za katerega se plačujejo prispevki

PP – povprečna bruto plača v predpreteklem mesecu po podatkih SURS

Iz navedenega izhaja, da se pri določitvi zavarovalne osnove samozaposlenega zavarovanca upošteva dobiček, ki ga je zavarovanec dosegel v preteklem letu.

Zavarovanci iz prvega odstavka 15. člena ZPIZ-1 praviloma dosega dohodek iz dejavnosti po 46. členu Zakona o dohodnini - ZDoh-2 (Uradni list RS, št. 13/2011 – UPB7). Davčna osnova od tega dohodka je dobiček, ki ga zavezanec lahko ugotavlja na 2 načina:

1. na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov; dobiček se na letni ravni ugotavlja v davčnem obračunu akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti;
2. na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov; dobiček se na letni ravni ugotavlja v odločbi o odmeri dohodnine.

Postopek za razvrščanje v zavarovalne osnove za samozaposlene je podrobneje določen s Pravilnikom o postopku za razvrščanje v zavarovalne osnove (Uradni list RS, št. 49/06 in 38/07, v nadaljevanju: Pravilnik).

V nadaljevanju postopek razvrščanja v zavarovalne osnove na podlagi doseženega dobička samozaposlenega zavarovanca pojasnjujemo glede na način ugotavljanja davčne osnove od dohodka iz dejavnosti.

I. Razvrstitev v zavarovalno osnovo za samozaposlene zavarovance, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov

Razvrstitev v zavarovalno osnovo skladno s prvim odstavkom 2. člena Pravilnika določi na podlagi zadnjega obračuna akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti in glede na podatke o povprečni oziroma minimalni plači za leto, na katero se nanaša akontacija dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti. Dobiček zavarovanca se ugotovi na podlagi davčnega obračuna brez upoštevanja prispevkov za socialno varnost ter brez znižanja in povečanja davčne osnove, razen razlike v obrestih, skladno z zakonom ki ureja dohodnino.

Dobiček se skladno s prvim odstavkom 4. člena Pravilnika ugotovi tako, da se znesku razlike med davčno priznanimi prihodki in odhodki prišteje znesek prispevkov za socialno varnost. Po drugem odstavku 4. člena Pravilnika je v primeru, če je znesek navedene razlike manjši ali enak 0 (nič), doseženi dobiček enak znesku prispevkov za socialno varnost. Če se doseženi dobiček ne nanaša na celotno davčno leto se, po navedenih pravilih ugotovljeni dobiček, preračuna na letno raven, skladno s četrtem in petim odstavkom 4. člena Pravilnika.

Vsa navedena pravila veljajo tudi za zavarovanca – samozaposlenega v kulturi, ki davčno osnovo od dohodka iz dejavnosti ugotavlja na podlagi dejanskih odhodkov. Pri izračunu dobička za razvrstitev v zavarovalno osnovo se prišteje celotni znesek obračunanih prispevkov za socialno varnost – ne glede na to, ali jih zavezanec plačuje sam ali pa se mu plačilo zagotavlja iz državnega proračuna.

Uvrstitev v novo zavarovalno osnovo se določi za mesec po mesecu, v katerem je bil davčni obračun akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti predložen davčnemu organu.

Primer: Zavezanec, ki davčni obračun za preteklo leto davčnemu organu predloži v februarju tekočega leta, prispevke od nove zavarovalne osnove prvič obračuna za mesec marec.

II. Razvrstitev v zavarovalno osnovo za samozaposlene zavarovance, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Pravilnika se uvrstitev v zavarovalno osnovo za zavarovance, katerim se davčna osnova od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, ugotavlja z upoštevanjem normiranih odhodkov, določi na podlagi zadnje odločbe o odmeri dohodnine oziroma tudi podatka o znesku obveznih prispevkov za socialno varnost, plačanih s strani države in glede na podatke o povprečni oziroma minimalni plači za leto, na katero se nanaša odločba o odmeri dohodnine.

Po prvem odstavku 5. člena Pravilnika se doseženi dobiček za zavarovanca, ki davčno osnovo ugotavlja na podlagi normiranih odhodkov, na podlagi odločbe o odmeri dohodnine določi tako, da se od dohodka odštejejo normirani stroški. Skladno z drugim odstavkom 5. člena Pravilnika pa se za zavarovanca, kateremu plačuje prispevke za socialno varnost država, doseženi dobiček določi tako, da se od dohodka odštejejo normirani odhodki ter prištejejo prispevki za socialno varnost, plačani s strani države.

Pri določitvi doseženega dobička za zavarovanca, ki davčno osnovo ugotavlja na podlagi normiranih odhodkov, se upošteva tudi:

- da je doseženi dobiček enak znesku prispevkov za socialno varnost, če je znesek razlike med davčno priznanimi prihodki in odhodki manjši ali enak 0 (nič);
- da se doseženi dobiček, ki se ne nanaša na celotno davčno leto, določi tako, da se preračuna na letno raven (skladno s četrtem in petim odstavkom 4. člena Pravilnika).

Glede na navedeno se za zavarovanca – samozaposlenega v kulturi, ki davčno osnovo ugotavlja na podlagi normiranih odhodkov, pri ugotovitvi dobička za razvrščanje v zavarovalno osnovo prišteje le znesek prispevkov, ki ga za zavezanca plača država, znesek prispevkov, ki ga zavezanec plača sam, pa ne.

Uvrstitev v novo zavarovalno osnovo se določi za mesec po mesecu, v katerem je bila odločba o odmeri dohodnine vročena.